

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. KÍADJA: A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE. budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Tel.: 297—069.

Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekkszámja: 41.951.

A hetvenötéves Kormányzó.

*Az Ég egy kincset ad minden hazának,
s a nemzet híven őrzi birtokát...*

A mult század magyar irodalmának kimagasló büszkesége, báró Eötvös József gyönyörű elégiájának részlete ez a két sor, amely a magyar nemzet sorsának Isten különös kegyelméből való jelenlegi bölcs irányítója, a nemzetnek történelmi hivatást olyan jelentős eredményekkel betöltő méltó vezére, életének hetvenötödik évéhez a Gondviselés kegyes adománya következtében teljes szellemi és testi erőben elérkezett vitéz nagybányái Horthy Miklós, Magyarország kormányzójának személyével kapcsolatosan nyer örömteljes időszerűséget.

A mult világháborút követő kaotikus időszakban lépett a magyar történelembe a kenderesi ősi kúrián búzgó istenhívőnek, hazáját tántoríthatatlanul szeretőnek, magyar népéhez minden idegszálával hűségesen ragaszkodónak nevelt s magyar fájának minden nemes tulajdonságával felékesített hivatott vezér, aki az ország széthullásban levő erőit egyesítette s ezeknek az erőknek egyesítése nyomán egy új Magyarországnak vetette meg hitünk szerint oly szilárd alapját, amely az országglása alatt bekövetkezett újabb világéggel szemben is megfelelő ellentálló erőt fog kifejthetni.

Horthy Miklós tehát az a felbecsülhetetlen értékű nagy kincs, akit az Isteni Gondviselés a legkritikusabb időben adott a magyar hazának s ennek a nagy kincsnek birtokát a nemzetnek valóban híven kell megőriznie és kérnie kell az Ég minden áldását az életkorban háromnegyed évszázados fordulóhoz teljes munkabírásban, tettkészségben, töretlen testi és szellemi erőben elérkezett bölcs vezérre, akinek minden gondolata, minden cselekedete a legnemesebb célt szolgálja: ad maiorem patriae salutem ac gloriam!

A hetvenötéves Kormányzó.

Dr. vitéz Fekete László: Az ú. n. „zsidóingatlan-törvény“ végrehajtási rendelete.

Kamaraközi értekezlet.

Dr. vitéz Fekete László: Az „akadályozott“ s annak perenkivüli ügyei.

Dr. Mártonffy Bogdán: Bizonytalanság az „Utóöröklés“ körül.

Közlemények.

Kinevezések.

Athelyezések.

Tolmácsi kinevezés.

Kitüntetések.

Halálozás.

A nyugdíjintézet ülése.

Az okirati illetek újabb szabályozása. (Dr. Horváth István)

A magyar-szlovák hitelesítési egyezmény.

Az egyház magyar állampolgársága.

Közjegyző felelőssége a jegyzőtől készített leltár bélyegilletékeért.

Közjegyzőjelölti bejegyzések.

A szerkesztőség kérelme.

Végrendelet kutatás.

Allásközvetítések.

Rendeletek.

Joggyakorlat.

Magánjog.

Az u. n. „zsidóingatlan-törvény” végrehajtási rendelete.

A Budapesti Közlöny ez évi június 24.-i számában jelent meg és — a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazandólag — nyomban hatályba is lépett a zsidók mező- és erdőgazdasági ingatlanairól szóló 1942. évi XV. t.-c. végrehajtása tárgyában kelt 3600/1943. M. E. sz. kormányrendelet (az alábbiakban: r.).

Nem kívánok ezúttal e jogszabály rendelkezéseivel átfogóan s — a kritikát nem hallgatva el — behatóan foglalkozni, ezek közül most csak azokat ragadom ki, melyek a rendes jogügyleti forgalmat, valamint a hagyatéki eljárást, tehát praxisunkat érintik; az előadandókból aztán kitűnnek azok a — lényegesnek nem mondható — különbségek, melyek tárgyunk körében az eddigi jogállapottal szemben mutatkoznak. —

I. Élők közötti ügyletek.

A r. 64. §-a — fentartva az 1750/1942. M. E. sz. rendelettel teremtett helyzetet¹ — kimondja, hogy zsidó — az érvénytelenség sanctiojával — nem ruházhatja át mező- vagy erdőgazdasági ingatlanát (ingatlanhasználati illetőségét), annak alkotórészét, tartozékát, ily ingatlanon lévő vagy azzal kapcsolatos mező- vagy erdőgazdasági ipari üzemet s üzemi berendezését, továbbá kis- és nagyközség területén egyéb ingatlanát sem;

nem esik e korlátozás alá: 1. az 5300/1942. M. E. sz. r. 11. §-a², vagy a 390/1943. M. E. sz. r. 1. §-a³ alapján történő átruházás, továbbá 2. ha az átruházás tárgya kis- és nagyközség belterületén fekvő lakóház s az azzal összefüggő vagy hozzátartozó, a szükséges vagy szokásos mértéket meg nem haladó udvar és kert, amennyiben azokra vonatkozólag a telekkönyvben az átengedési kötelezettség feljegyezve nincs, 3. ha az ingatlant az állam vagy a földművelésügyi miniszter által kijelölt szerv szerzi meg, végül 4. ha a földművelésügyi miniszter felmentést ad;

az 1. s 4. pont esetében a Telepítési Alap javára külön járulék fizetendő. —

Arra nézve, hogy a r. alkalmazásában mely természetes vagy jogi személy zsidó (tekintendő zsidónak), a r. 1. illetve 2., 3. §-a tartalmaz — az 1941. évi t.-c. (fajvédelmi törvény)-nek megfelelő⁴ — rendelkezéseket,

azt pedig, hogy mi tekintendő mező- vagy erdőgazdasági ingatlanoknak, iparüzemnek, alkotórésznek, tartozéknak, lakóházhoz tartozó s a szükséges vagy szokásos mértéket meg nem haladó udvarnak, kertnek, stb., a r. 4. s köv. §-ai szabályozzák. —

¹ L. Közlönyünk 1942. évi 3. számában „Az ú. n. zsidóbirtokokra vonatkozó 1750/1942. M. E. sz. kormányrendelet” c. cikkemet.

² L. Közlönyünk 1942. évi 9. számában „Az ú. n. zsidóingatlanokra vonatkozó újabb jogszabályok” c. cikkemet.

³ „Zsidóingatlan” tekintetében hitelező s más érdekelt kilégítésének előmozdításáról szóló s a Bud. Közl. 1943. évi 19. számában megjelent r.

⁴ L. Közlönyünk 1941. évi 10. számában „Az 1941: XV. t.-c. házasságjogi rendelkezései” c. cikkemet.

Telekkönyvi hatóság tulajdonjog bekebelezését mező- vagy erdőgazdasági ingatlanra, kis- és nagyközség területén minden ingatlanra vonatkozólag csak akkor foganatosíthat, ha az elidegenítő

„a kérvényben vagy a kérvényhez mellékelte teljes bizonyító erejű okiratban” nyilatkozik:

„Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy az 1941: XV. t.-c. 9. §-a vagy a 16. §-a értelmében nem vagyok zsidó”;

amennyiben az elidegenítő jogi személy, a képviselőre jogosultnak kell így kijelenteni, hogy a jogi személy nem esik a r. 2. §-ának hatálya alá;

nincs szükség e nyilatkozatra, ha az átruházás a fennebb említett 1.—4. alatti kivételes esetekben történt. —

Annak igazolása, (ha t. i. erre az alábbiak szerint hatályában megmaradó 43.300/1939. I. M. sz. r. 3. §-a értelmében sor kerül), hogy valaki a r. alkalmazásában nem tekintendő zsidónak, a r. 14. §-ában elősorolt, szószerint egyező anyakönyvi kivonatokkal vagy ezek hitelesített másolatával (!) történik,

egyszerű fénykép természetesen nem fogadható el,

ha a hitelesített másolat aggályosnak látszik (pl. úgy látszik, a fél utólag tett azon változtatást), az eredeti bemutatása követelhető (r. 14. §.). —

A szóbanlévő ingatlanok elidegenítése esetén a szerző félnek — a hatályában természetesen fennálló 280.000/1941. F. M. sz. r. 6. §-ának megfelelő azon nyilatkozata mellett:

„Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy magyar állampolgár vagyok”

ezt a nyilatkozatot kell tennie:

„Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy ingatlanszerzési képességemet a zsidók mező- és erdőgazdasági ingatlanairól szóló 1942: XV. tc. 2. §-a nem korlátozza”. (r. 79. §. 2. bek.⁵). —

Mező- és erdőgazdasági ingatlant zsidó — érvénytelenség sanctiojával — csak a földművelésügyi miniszter engedélyével vehet haszonbérbe, ugyanilyen engedély kell zsidó haszonbérleti szerződés meghosszabbításához, zsidónak haszonbérletbe-lépéséhez, stb. (r. 68. §.);

az engedély iránti kérvény a fekvés szerint illetékes közigazgatási bizottság gazdasági albizottságánál nyújtandó be, elintézésére a haszonbérleti szerződések hatósági ellenőrzésére fennálló jogszabályok megfelelően alkalmazandók (r. 69.).

II. Öröklés esetén a lehető variánsok⁶ közül az bir jelentőséggel, ha ingat-

⁵ A r. itt a 43.300/1939. I. M. sz. r-re hivatkozik; ez a r. — mint erre már rámutattam (Közlönyünk XLI. évf. 164. o.) — az 1939: IV. t.-c. azon 15. §-ával kapcsolatos, melyet kifejezetten hatályon kívül helyezett az 1942: XV. tc. 20. §-a, a r. ime mégis hatályában fennáll.

⁶ Ha nem korlátozott személyről nem korlátozott személyre száll az ily ingatlan, természetesen korlát nélkül alkalmazandók az öe. rendes szabályai; ha pedig korlátozott az örökhagyó — akár korlátozott, akár nem az örökös —, az ingatlan a 8360/1939. I. M. sz. r. értelmében tkvileg is feljegyzett átengedési kötelezettség alá esik.

lanszerzési képességében *nem korlátozott személyről* ily ingatlan szerzési képességében *korlátozott személyre* száll,

ez esetben a királyi közjegyző a 43.300/1939. I. M. sz. r. 10. §. 1. bek. szerint jár el, vagyis

ha ily ingatlanok átszállásával kapcsolatos hagyaték tárgyalásánál megállapítja a fennebbi ténykörülményt, nevezetesen azt, hogy ily ingatlan nem korlátozott öröknyomóról korlátozott örökösre száll, köteles e megállapítását a) a hagyatéki bíróságnak jelenteni és b) a hagyatékátadó végzés tervezetében kifejezetten feltüntetni. (r. 79. §. 4. bek.). —

Ha zsidó a reá megnyílt ily ingatlan-örökségről lemond⁷ vagy ily örökségét visszautasítja, az ennek folytán tulajdont szerző fél tulajdonjogát csak a földmívelésügyi miniszter hozzájárulásával lehet bejegyezni⁸;

ha ily lemondási, visszautasítási nyilatkozat a hagyatéki eljárás során a kir. közjegyző tudomására jut, a nyilatkozatot határozathozatal végett a földmívelésügyi miniszterhez terjeszti fel,

ki ha nem járul hozzá e nyilatkozathoz, az átengedésre kötelezés tárgyában határoz;

ha a miniszter a kézbesítéstől számított 90 nap alatt a királyi közjegyzővel átengedést kötelező határozatot nem közöl, a lemondás vagy visszautasítás folytán tulajdont szerző fél tulajdonszerzéséhez hozzájárultak tekintendő. (r. 66. §.).

Dr. vitéz Fekete László.

Kamaraközi értekezet.

Lázár Ferenc dr. felsőházi tag, a budapesti kir. közjegyzői kamara elnöke június hó 18. napjára kamaraközi értekezetet hívott egybe. Az értekezetnek időszerűségét legfőképpen az adta meg, hogy az Igazságügy-miniszter T. 117/163. számú leiratával véleményezés végett megküldte a kamaráknak a 60.600/1926. I. M. rendelet részleges módosítása tárgyában készített tervezetet. Az értekezet napirendjén ezenkívül még két tárgy szerepelt, amelyet egyes kamarák állásfoglalás céljából a kamaraközi értekezet elé terjesztettek. Az értekezetet az összehívó Lázár Ferenc dr. vezette s azon megjelentek még a budapesti kamara részéről Barcs Ernő dr. ugyis mint a kamaraközi értekezetek állandó előadója, Körössy Bertalan dr. elnökhelyettes, Szilléry Péter dr. titkár, vitéz Fekete László dr., a kassai kamara részéről Szmracsányi Pál dr. elnök, a kolozsvári kamara részéről Ferencz József dr. elnök, Schilling Dezső dr. titkár, a szegedi kamara részéről vitéz Endrey Antal dr. felsőházi tag és Bottlik Dezső dr., a szom-

⁷ Legjobb tudásom ellenére — hiszen már megnyílt örökségről lemondani nem, azt csak visszautasítani vagy átruházni lehet —, de a r.-nek megfelelően írom így a szöveget.

⁸ Kúriánk egyébként e jogszabály nélkül is ugyanilyen értelemben döntött egy eléje került konkrét esetben. (L. Jogi Hírlap XVII. évf. 13. sz. 233. sz. o. közölt hat.).

bathelyi kamara részéről ifj. Paár Lajos dr. titkár, végül a Kir. Közjegyzők Közlönye részéről Szemerjay-Petrán Tibor dr. felelős szerkesztő.

Az értekezetet, amelyet a budapesti kamara tanácsstermében tartottak meg, Lázár Ferenc dr. nyitotta meg, bejelentvén, hogy a pécsi és debreceni kamarák a nehéz közlekedési viszonyokra tekintettel is, az értekezetre képviselőt nem küldhettek, azonban közölték, hogy az értekezet határozataihoz már eleve hozzájárulnak.

Barcs Ernő dr. előadó ismertette ezután az Igazságügyminiszter rendelettervezetét a 60.600/1926. I. M. rendelet részleges módosítása tárgyában. A tervezet az állandó, az időszerinti, a távozási és a napidíjakat kívánja újabb szabályozás tárgyává tenni, az indokolásban közölve, hogy a kérdést általános pénzügyi vonatkozása okából előzetesen a Pénzügyminiszterrel is letárgyalta. Ezekben a tárgyalásokban meghatározott keretekben készült el a rendelettervezet, amely — sajnos — lényeges változtatásokat a régi díjszabás tételén alig tartalmaz s legkevésbé olyan változtatásokat nem, amelyek az 1926. óta bekövetkezett nagyarányú — némely árukban 10 sőt 15-szörös drágulásokkal arányban állanának. Az előadó ismertette a budapesti kamara részéről készített vélemény tervezetét s ennek alapján az értekezet az egyes díjtétel módosításokat részletes és beható tárgyalás alá vonta s e tárgyalás eredményeként egy részletes felterjesztés egybeállítását s annak az Igazságügyminiszterhez való sürgős felküldését határozta el.

Felolvasta ezután az előadó a szombathelyi kamarának a kamaraközi értekezet elnökéhez intézett alábbi átiratát: „A szombathelyi kamara legutóbbi ülésén foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy célszerű-e és eredményre vezet-e a hagyatéki értékek megállapítása végett a 11.000/1928. I. M. rend. 44. §-ának 3. bekezdésében a kir. közjegyzőre hárított feladat. Ismételt tudomására jutott a kamarának, hogy a hagyatéki tárgyalás során bevallott vagyoni értékek alapján kiszámított közjegyzői díjak megállapítása körül jogviták alakultak ki és egyes bíróságok megtagadták a költségek megállapítását. Más esetekben az érdekelt felek a rendelet értelmében eljáró közjegyzőt panaszukban különböző gyanúsításokkal illették. Általában pedig megállapítható, hogy az értékevallásra vonatkozó felhívás az esetek túlnyomó többségében teljesen hatástalan marad és csupán a tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt felesleges szószaporitást jelent. Az egész eljárás sérti a közjegyzői kar tekintélyét és a felek részéről csökkenti a bizalmat, mert feltételezik, hogy a közjegyző csak a maga anyagi érdekében akarja őket magasabb értékek elfogadására rábírní. A kamara e tapasztalatai alapján indítványozza: tétessék a legközelebbi kamaraközi értekezetben megfontolás tárgyává, miként lehetne ezt az ódiózus feladatot a közjegyzői kartól elhárítani a kincstári érdekek sérelme nélkül. A kamara nézete szerint a kincstár érdekeit sokkal inkább szolgálná, hogyha az illetékkiszabó hatóságok rendszeres nyilvántartást vezetnének minden községre vonatkozólag az elfogadható átlagos ingatlanbecsértékekről és utasítanák időközönként a leltározó közegeket, hogy ezektől az értékektől csak tüzetesen indokolt esetekben térjenek el. Tudomásunk szerint ilyen gyakorlatot egyes pénzügyigazgatóságok már régebben bevezettek és ezzel elérték, hogy egyöntetű becsléssel az egyenlő teherviselés is biztosítható.“

Az értekezlet több hozzászólás után s egyhangúlag osztva a szombat-helyi kamarának azt az álláspontját, amely szerint a hagyatéki értéknymozás rokonszenves közjegyzői teendőnek egyáltalában nem minősíthető, a kamara javaslatát *Schilling* Dezső dr. kolozsvári kamarai titkár felszólalása nyomán azzal a módosítással fogadta el, hogy a legcélszerűbb volna az egész leltározásnak s az ezzel kapcsolatos értéknymozásnak a pénzügyi hatóságok hatáskörébe való utalása tekintettel arra is, hogy a leltározásoknál a pénzügyi hatóságok képviselői amugy is részt vesznek. Az értekezlet elhatározta, hogy a kérdésben ilyértelmű felterjesztést intéz az Igazságügy-miniszterhez. —

Az értekezlet végső tárgya volt a kolozsvári kamarának a székelykeresztúri közjegyzői állásra való kinevezéssel kapcsolatos megkeresése, amelyet szintén *Barcs* Ernő dr. előadó ismertetett. Az értekezlet több felszólalás után azt a határozatot hozta, hogy a kérdésben felterjesztést intéz az Igazságügyminiszterhez s tőle mindenekelőtt a régi gyakorlatnak fenntartását kéri, vagyis hogy a megüresedett állásokra a pályázatokat igazságügyminiszteri rendeletre a kamarák hirdessék meg s ha mégis az új gyakorlat, vagyis a pályázatoknak közvetlen az Igazságügyminiszter által való kiírása tartatnék fenn, nyujtassék mód a kamaráknak arra, hogy a pályázatok fölött való vélemény adásnak a törvényben előírt jogát és kötelességét gyakorolhassák.

Megemlékezünk itt még arról, hogy *Lázár* Ferenc dr. elnök az értekezlet berekesztése után az értekezleten megjelenteket a Carlton szállókék termében ebédre vendégül látta.

Az „akadályozott” s annak perenkívüli ügyei.

A háború folytán ügyeik személyes intézésében *akadályozott személyek* peres és nem-peres ügyeire vonatkozólag s ezek magánjogi jogviszonyai tekintetében az 1939:II. t.-c. — honvédelmi törvény — 159. §-ában nyert felhatalmazás alapján különféle rendeletekben különös, kivételes szabályok állapították meg, melyek közül a közjegyzői gyakorlatot érintő rendelkezéseket helyénvalónak tartom összefoglalólag az alábbiakban ismertetni.

Ismétlem: e rendelkezések közül csak a közjegyzői gyakorlatot közvetlenül érintő jogszabályokra térek ki, mellőzöm tehát a peres eljárásra, a nem-peres eljárások közül a végrehajtási-, csőd-, tagosítási, stb. eljárásokra, a magánjogi jogviszonyok közül pedig a szolgálati-, lakásbérleti- stb. jogviszonyokra, valamint az akadályozott ügyvéd helyettesítésére s a náluk lévő iratokra vonatkozó rendelkezéseket.

Mindezek a különös rendelkezések általában nem újszerűek, azok ugyanis nagyrészt az első világháború idején napvilágot látott, hasonló tárgyú jogszabályok — 5761/1914. M. E., 9146/1914. M. E., 1380/1915. M. E. sz. r. stb. — nyomán haladnak.

*

Mindenek előtt a háború folytán *akadályozott személy* fogalmi körét s az akadályozottság tartamát nézzük.

Az 1990/1942. M. E. sz. r.¹ 1. §-a s a 2260/1943. M. E. sz. r.² 9. §-a értelmében *háború folytán akadályozott személy* a

hivatásos állományban a mozgósított alakulatnál vagy az ország határára kívül tényleges katonai szolgálatot teljesítő személy,

tényleges katonai szolgálatot teljesítő nem-hivatásos, nyugállományu, szolgálatonkívüli személy,

közérdekű munkaszolgálatot (1939:II. t.-c. 230. §.) teljesítő személy, a vállalatnál való visszatartás esetét kivéve — honvédelmi munkát (id. t.-c. 87. §.) a lakóhelyét magában foglaló járás (város) s az ezzel határos járások (városok) területén kívül végző személy,

rendőrségnek, pénzügyőrségnek, állami erdészetnek a hadrakelt sereghez csatlakozott (id. t. 14. §. 5. bek.) részében szolgálatot teljesítő személy, mozgósított alakulatnál mint kísérethez tartozó, vagy hivatalosan beosztott szolgálatot teljesítő polgári személy,

hadifogságba esett, hadművelet során eltűnt vagy túszként letartóztatva az ellenség hatalmába került személy, továbbá

aki oly helyen tartózkodik, mellyel a háború következtében a bíróság székhelyéről közlekedni nem lehet,

viszonosságtól feltételezetten oly személy, aki más, velünk hadban nem álló állam hadseregénél, kiegészítő alakulatánál szolgálatot teljesít vagy a fentieknek megfelelő tevékenységet fejt ki. —

Az akadályozottság kezdete általában a szolgálatnak —, a különös szolgálat kezdetének —, körülmény beálltának napja,

az akadályozottság vége pedig a leszerelés, illetve a különleges szolgálat, körülmény stb. vége plus ezek napját követő egy hónap. —

*

Az örökösödési eljárásban az akadályozott személyre, ha képviselétől nem gondoskodik, azok a szabályok nyernek alkalmazást, melyeket az örökösödési eljárásról szóló törvény az ismeretlen helyen távollévőkre előír, tehát az öe. 54. §-a (1990/1942. M. E. sz. r. 22. §-a).

Az akadályozott személy — s ez lényeges, az alapos elintézését (osztály, osztályrabocsátás, stb.) megkönnyítő rendelkezés — oly meghatalmazást, melyet a fennálló szabályok szerint közokiratba (pl. házastárs részére örökségi ingatlan elidegenítése) vagy hitelesített magánokiratba (pl. öe. 5. §., 66. §.) kell foglalni, érvényesen kiállíthat oly alakban is, hogy 1. a meghatalmazást sajátkezűleg írja s írja alá, vagy 2. két előttemező tanu jelenlétében sajátkezűleg aláírja vagy előttük az aláírást sajátkezű aláírásának elismeri, ha pedig irni nem tud, két előttemező tanu jelenlétében,

¹ Bud. Közl. 1942. évf. 72. sz.

² Bud. Közl. 1943. évi 91. sz.

Megjegyzem, hogy az akadályozott személyek házasságkötése, valamint a személyállapotot érintő egyéb jogcselekmények megkönnyítése tárgyában kelt, alább tárgyalandó 2400/1942. M. E. sz. r. — Bud. Közl. 1942. évi 90. sz. — az akadályozott személy fogalmi körét, valamint az akadályozottság tartamát bizonyos eltérésekkel állapította meg, e rendelet alkalmazásában e vonatkozásokban ez utóbbi rendelet rendelkezései irányadók.

kiknek egyike a kiállító nevét aláírja, kézjeggyével látja el. (id. r. 24. §. 1. bek.). —

Perenkívüli beadványok ugyanilyen alakosságok mellett állíthatók ki, ha egyébként a fennálló jogszabályok szerint közokiratba vagy hitelesített magánokiratba volnának foglalandók, sőt ha a beadvány a teljes bizonyítékul szolgáló magánokirat (Pp. 317. §.) kellékeit is nélkülözi, még ez a hiány sem veendő figyelembe, ha a hatóság (hivatal) a rendelkezésére álló adatokból — különösen a kétségtelenül valódi, más aláírással való összehasonlításból — arra a meggyőződésre jut, hogy a beadványt az akadályozott személy maga írta valóban alá. (u. e. r. 24. §. 2. bek.).

Abba a *határidőbe*, mely alatt az akadályozott személynek valamely joga megóvása végett keresetet kell indítani (Pl. öe. 87. §.) vagy valamely más jogcselekményt kell teljesítenie (pl. öe. 57. §. 2. bek., 63. §. 2. bek.), az akadály beálltától — ha pedig az 1942. április 1. előtt beállott, ettől a naptól az akadály megszűntéig terjedő időt nem lehet beszámítani s az illető határidő csak az akadály megszűntét követő naptól kezd folyni (u. e. r. 27. §.). —

*

Pénzüntézet betétkönyvre, folyószámlára elhelyezett *betét, letét vagy safe* feletti rendelkezésre vonatkozóan az akadályozott személy részéről fennebb előadott módon kiállított meghatalmazás — még akkor is, ha az akadály beállta előtt ki is köttetett a közokirati vagy hitelesített magánokirati meghatalmazási forma — érvényes s az ily alakban (sajátkezűleg írt s aláírt vagy két előttemező tanu jelenlétében sajátkezűleg aláírt) meghatalmazást a pénzüntézetek elfogadni kötelesek,³ továbbá alig indokolható eltéréssel az általános magánjogi szabálytól (v. ö. Terv. 1630. §.), az ily meghatalmazás a megbízó (meghatalmazó) halálával — hacsak az ellenkező szándék magából a megbízó nyilatkozatából ki nem tűnik — visszavontnak nem tekinthető. (U. e. r. 24. §. 4. bek.).

Házassági per vitelére szóló meghatalmazáson azonban nem elegendő az akadályozott személy által a fentírt módon kiállított meghatalmazás, hanem — amennyiben az nem az 1930 : XXXIV. t.-c. 54. §-ban előírt módon állítatott ki (t. i. bírósági, közjegyzői, esetleg községi előjárósági vagy külképviseleti hatósági hitelesítés) — katonai parancsnoksági hitelesítés szükséges (u. e. r. 24. §. 1. bek. ut. mondat).

Ügyvédi meghatalmazás tekintetében, ha azt akadályozott személy állítja is ki, változatlanul alkalmazandó az 1938 : VI. t.-c., tehát csak a megfelelő bélyegű nyomtatvány vagy azon egyszerű másolat (u. e. r. 24. §. 3. bek.). —

*

Igen érdekes rendelkezést tartalmaz akadályozott személy *váltójogi kötelezettségének megújítása* tekintetében az 1930/1943. M. E. sz. r.⁴ Ennek 2. §-a értelmében akadályozott személynek fennálló — tehát nem új —

³ A r. nem distinguálván vonatkozik e rendelkezés az ú. n. fentartásos betétekre is.

⁴ Bud. Közl. 1943. évi 63. sz.

váltói kötelezettsége, megújítása (prolongációja) végett az akadályozottság tartamára s ennek megszűntét követő 3 hó elteltéig⁵ a házastárs vagy mint *ex lege* — meghatalmazott (vagyis külön meghatalmazás nélkül) az akadályozott képviselőjében váltójogi kötelezettséget vállalhat ugyan,

azonban csak az alapváltón volt váltókötelezetti minőségben, csak az alapváltón volt összeg plus az újításkor fizetendő kamatok együttes összege erejéig s csak ha a prolongációs váltó el van látva mindazoknak a személyeknek aláírásával is, akik ellen az alapváltó alapján az akadályozottat kereseti (visszkereseti) jog illete volna;

az ily törvényi meghatalmazott a prolongációs váltót — ismétlem: külön meghatalmazás nélkül is — így írja alá: N. N. akadályozott nevében felesége (vagy férje, atyja, anyja) X. Y. s. k.“;

az ilyen váltónyilatkozat hatályos akkor is, ha az akadályozott a váltónyilatkozat megtételekor már nem volt életben vagy cselekvőképességét elvesztette vagy az korlátozottá vált. (U. e. r. 5. §.).

Megemlítem ezzel kapcsolatban e. r.-nek az akadályozott váltói kötelezettségének elévülésének megszakítására (1. §.), valamint a kifogások korlátozására (4. §.) vonatkozó különleges rendelkezéseit. —

*

Bérlemény felmondása esetében, ha a felmondást szenvedő akadályozott személy, a felmondás királyi közjegyző útján is érvényesen intézhető magához a felmondást szenvedőhöz, ha pedig az a lakásban nem található, az ott talált fel- vagy lemenő ági rokonához, testvéréhez, házastársához, a bérelt ingatlan kezelőjéhez, üzletben talált üzletvezetőjéhez, kereskedelmi meghatalmazottjához, ha pedig ilyen a bérlemény helyén (üzletben) nincs, a bíróság által kinevezett ügygondnokhoz,

az a személy, kihez így a felmondás intézhető, a felmondást szenvedő fél nevében — mint *ex lege*-meghatalmazott — kifogást vagy keresetet terjeszthet elő (1990/1942. M. E. sz. r. 9. §.).

*

Házasságkötés esetén az akadályozott — a fogalmi kör és tartam, ismétlem, e vonatkozásban bizonyos tekintetekben más — házasságkötését megkönnyítő rendelkezések: az állampolgárság vélelme; kiskorú házasságkötése esetén a gyámhatóság széles jogkörben adhat törvényes képviselői vagy szülői beleegyezést pótló beleegyezést; a kihirdetés, az ez alóli felmentés elmaradhat; illetékes lehet az ideiglenes lakóhely szerint illetékes anyakönyvvezető is (a fennebb már említett 2.400/1942. M. E. sz. r. 2. §.): az akadályozott inter absentes házasságkötését lehetővé tevő rendelkezés (u. e. r. 7. §.), melynek módját részletesen szabályozzák u. e. r. 8.—7. §-ai.

Házasságon kívül született *gyermeknek* az akadályozott természetes atya által történt *elismerése* az 1894 : XXXIII. t.-c.-nek megfelelően akkor is bejegyezhető, ha az akadályozott az illetékes parancsnok előtt személye-

⁵ Tehát: leszerelés stb + 1 hó + 3 hó.
szülők (anya vagy atya) — további prolongáció esetén ezek bármelyike⁶ —

⁶ Tehát nem szükségképp ugyanaz a jogosult személy, aki az előző prolongáció alkalmával eljár.

sen előszóval tette meg erre vonatkozó nyilatkozatát s az ezt az előírt módon jegyzőkönyvbe foglalja (u. e. r. 18. §.);

az akadályozott természetes atya házasságon kívül született gyermekének per rescriptum principis törvényesítését kérő nyilatkozat az illetékes parancsnok előtt is megtehető, mit az az előírt tartalmu jegyzőkönyvbe foglal (u. e. r. 19. §.);

örökbefogadó szerződés kötésére szolgáló nyilatkozat — ha a szerződő akadályozott — ugyancsak megtehető az illetékes parancsnok előtt is, ki erről az előírt alakban s tartalommal jegyzőkönyvet vesz fel s azt minden esetben az örökbefogadott lakóhelye szerint illetékes árvaszéknek küldi meg (u. e. r. 20. §.).

Megjegyzem, hogy a 2.400/1942. M. E. sz. r. most vázolt rendelkezései csak akkor alkalmazhatók, ha az akadályozott vagy hadművelleti területen vagy az ország határán kívül eső egyéb területen tartózkodik, továbbá hogy a jegyzőkönyvnek a parancsnok általi felvételének nem akadály, ha az akadályozott a jegyzőkönyv kötelező tartalmaként előírt egyes adatokra nézve nyilatkozni nem tud. —

*

Az akadályozott *vagyon* kezeléséhez — itt ismét a szélesebb fogalmi kör és tartam — szükséges tennivalókat pl. cégjegyzés, váltónyilatkozat tétele (nem csak prolongációs váltó) pénzösszeg nyugtatóványozása stb. a részére a gyámhatóság által kirendelt gondnok végzi;

ez irányban az 1877:XX. t.-c. 28. §. d) pontjában foglalt rendelkezések irányadók azzal az eltéréssel, hogy a gondnok-kirendelésnek a legalább egy évi távollét nem előfeltétele s gondnok-kirendelést a házastárs is kérhet, (2210/1943. sz. r. 10. §.). —

Ha a kiskorú vagy gondnokolt képviselője akadályozott személy és emiatt a kiskorú vagy gondnokolt személyi vagy vagyoni ügyeinek intézésében tartósan gátolt, a gyámhatóság a kiskorú vagy gondnokolt részére — hivatalból is — ideiglenes gyámot vagy gondnokot rendelhet,

— aki az akadályozott képviselő jogkörében jár el;

ha az akadályozott képviselő szülő, ennek a képviselői jogkörben tett intézkedése az ideiglenes gyám (gondnok) kirendelésének tartama alatt is hatályos, egyébként ennek tartama alatt a törvényes képviselő (gondnok) képviselői joga szünetel (u. e. r. 11. §.).

Dr. vitéz Fekete László.

Bizonytalanság az „Utóöröklés” körül.

Közlönyünk 1942. december havi számában megjelent Szerkesztői üzenetből tudtam meg, hogy „S. B. dr.” útbaigazítást kért: „hogy az utóöröklés tárgya az előörökös hagyatékára nézve megindított örökösödési eljárás rendjén alaki-, anyagjogi-, közjegyzői díj szempontjából, mennyiben veendő figyelembe?” A folyó 1943. évi január havi számban már olvastam is — az Örökösödési eljárás zombékos berkeiben jártas Dr. Telman Sándor kedves barátomnak — szépen megindokolt, a februári számban pedig Mándi András dr. kartársunk által százszázalékig elfogadott felvilágosító szakvéleményét.

Mivel a kérdéses hagyatéki ügyben közvetlenül érdekelve vagyok — bár annak aktái jogerősen lezárva nincsenek, engedtessek meg nekem a közlésekhez néhány szerény megjegyzést fűzni. Telman Sándor kedves barátom jogi véleménye az, hogy az előző örökös halála következtében bekövetkezett utóöröklés együtt tárgyalandó az előző örökös hagyatéki ügyével és együtt adandó át. Véleményét — az általa hivatolt 1894. évi XVI. t.-c. 78., 79., 80. §-aira és az 1920. évi XXXIV. t.-c. 78. és 91. §-aira alapítja.

En ugyanezen törvényszakaszokra hivatkozva, de sorbaállítva még az 1920. évi XXXIV. t.-c. 44. §-ának 2. pontját is, nemcsak nem fogadom el százszázalékig Telman barátom jogi véleményét; hanem csak *kivételesen tartom lehetségesnek*, hogy az előző örökös elhalálozásával beállott utóöröklés tárgyalás alá vétessék és rendszeres átadó végzéssel adassék át az utóörökösnek.

Az 1894. évi XVI. t.-c. 79. §-át akként értelmezem, hogy az előző örökös, mint jelen örökhagyó hagyatékának tárgyalása alkalmával, ne feledkezzék meg a bírói megbízott kir. közjegyző a beállott utóöröklés esetéről sem; annak elintézésére is kerítsen sort?!

Tehát — ha az előző örökös, külön, saját hagyatékát képező vagyon hátrahagyásával halt el, — tárgyalás közben csak azt kell tisztázni az utóörökösről: eleget tett-e az 1920. évi XXXIV. t.-c. 44. §-ának 2. pontjában előírásoknak? Bejelentette-e az illetékes m. kir. adó- mint illetékkiszabási hivatalnál — és pedig az elhalálozás napjától számított 30 nap alatt, hogy az utóöröklést statuáló első örökhagyó által kinevezett előző örökös elhalt és hogy az utóörökösödés esete beállott? E kérdések tisztázása után az utóörökös kérelmére intézkedni kell: hogy miután az utóörököst rendelő első örökhagyó elsőszülött örököse elhalt, az utóörökös javára — az utóörökösi, elidegenítési és terhelési tilalmi jogok törlésével a korlátlan tulajdonjog, az utóöröklést elrendelő után — (és nem az előző örökös utáni) öröklés jogcímén bekebeleztessek!

Az utóörökös kérelmét a hagyatékátadó végzésben a hagyatéki bíró akként intézi el: hogy a jelen örökhagyónak, — az utóörökös előzőjének hagyatékát átadja, megállapítja a közjegyző tárgyalási és leltározási díjakat és kiadásokat és pedig a most elhalt előző örökösei ellen: megállapítja továbbá, miszerint a bekebelezett előző örökös elhalt, és a betáblázással biztosított

utóöröklés esete beállott, miért is ez irányu tkvi feljegyzések törlését is elrendeli, és az illetékes tkvi hatóságot a volt utóörökös korlátlan tkvi tulajdonjogának — és pedig az első örökhagyó utáni végrendeleti öröklés jogcímén leendő foganatosítása iránt megkeresi.

Tegyünk fel egy olyan utóöröklési esetet, melyben a halálesetfelvevő közeg „Vagyontalan“ elhaltak jelent egy olyan örökhagyót — szerintem helyesen, — akinek sem ingó, sem ingatlan szabadrendelkezési vagyona — mit hagyatékaként leltározni lehetne, — nem maradt hátra; csak utóöröklési-, terhelési és elidegenítési-tilalmi jogokkal terhelt ingatlana, amit már az utóörökös, az utóöröklési joga megnyitja pillanatában, birtokba is vett? Az ilyen halálesetfelvételt a közjegyző véleményem szerint a félév végén minden eljárás nélkül beterjeszti a hagyatéki bírósághoz, ahol az utóörökös közvetlenül kérheti a beállott utóörökléssel kapcsolatos intézkedések megtételét.

A Közlönyünkben pertraktált esetben, két gyermekem képviselőjében jártam el, akik utóörökösök voltak és mint ilyenek előzőjükkal közös tkvi tulajdonosok akként, hogy az előzőjük csak 3/10-ed, — utóörökösök pedig — mint ilyenek: 6/10-ed részben voltak bekebelezve. A bírói megb. kir. közjegyző úgy állította ki leltározásra a tkvi kivonatot: hogy örökhagyó 9/10-ed részben áll a nevében és tiltakozásom ellenére ekként fogalmazta meg az átadó végzést is és ilyen érték után számolta fel díjait is. Felfolyamodásomra oldotta fel a Tszék az átadó végzést és újabb tárgyalás és átadó végzés hozatalára utasította a hagyatéki bíróságot és pedig fentebbiek szerint tett felfolyamodásom értelmében, kimondva, hogy az előző örökös — jelen örökhagyónak hagyatékához nem vonható be az utóörökölt — már neveiken álló ingatlan értéke; mert az már az utóöröklést rendelő örökhagyó hagyatékának átadásával egyidejűleg megtörtént!

Bár gyermekeim — ezen előzőjüknek is, — mint jelen örökhagyónak szintén örökösei voltak, — fentebb felhívott okokból, de még azért sem kértem utóörökölt vagyონukat tárgyalatni; mert az utóbbi örökhagyó túlterhelt hagyatékot hagyott hátra.

Hogy nem a közvetlen érdekelttség szól belőlem, sok ilyen — általam, — mint bírói megbízott által tárgyalt utóöröklési esetre hivatkozhatnék; — elég legyen azonban az utóbb tárgyaltra hivatkozni:

Dr. K. S. Gy. örökhagyó után leszármazói nem lévén, egyik nővérének kiskoru F. G. nevű leánygyermeké mint utóörökös öröklési jogával terhelt, — felesége lett örökösnek elismerve és a hagyatékot képező házastársak hitvestársi öröklés jogcímén átadatott; kiskoru F. G. utóöröklési joga, és a javára szóló elidegenítési és terhelési tilalmi joga tkvi feljegyzést nyertek.

Az előző örökös 1942. évben elhalálozott; végrendeletében alig 2—3.000 P. értékben jelölte meg ingó és ingatlan vagyónát, amiket testvérei és testvér-gyermekek közt osztott meg; — a férje után maradt és utóöröklési joggal terhelt házastelekről azonban említést sem tett!

És mint illetékes bírói megb. közjegyző a telekkönyvek kiírásakor, — bár utóöröklési joggal terhelve, — ezen ingatlant is jelen örökhagyó nevében állónak találtam, ezt is kiírtam és ennek sorsáról tájékoztatást szerzendő az akkor még kiskoru, — most már férjezett utóörököst, — előzetes

meghallgatásra beidézttem, aki jelezte: hogy az utóörökölt házastelket, mit anyai nagybátyja után örökölt utóörökösként, — az előző örökös: az özvegy halálakor nyomban birtokába vette, sőt bérbe ki is adta; és csak az a kívánsága: hogy az előző örökös tkvi tulajdonjoga, az ő kiskorusága, utóöröklési-, elidegenítési és terhelési tilalmi joga helyén nagybátyja: Dr. K. S. Gy. utáni öröklés jogcímén korlátlan tkvi tulajdonjogot nyerjen.

Ezek után beidézttem ugyan a hagyatéki tárgyalásra, de mert a fentieket megismételte, az előzője, illetve ennek örökösei ellen semmi igényt nem támasztott — miért is annak mintegy 3.000P. értékű hagyatékát átadtam az oldalági örökösöknek, ezen érték után számítottam díjaimat. Az utóörökös korlátlan tulajdonjogát a 30.000 P. értékű ingatlanon a fentebb hivatolt módon, minden díj felszámítása nélkül, — az átadó végzésben intéztem el.

Dr. Mártonffy Bogdán
v. kir. közjegyző.

A fenti közleményben foglaltakra vonatkozólag *Telman Sándor dr.*, akit erre felkértünk, az alábbi észrevételeket teszi:

A részemről egyénileg nagyrabecsült cikkirónak, mint a közjegyzői kar egyik szeretetreméltó széniorának észrevételeire csak az a megjegyzésem, hogy az i. t. cikkiró cikkében csupán azt írja le, hogy ő miként intézte, illetőleg intézné el az utóöröklés kérdésével felmerült ügyet mint közjegyző és miképpen intézkedne ha ő lenne a hagyatéki bíró. Érveket azonban amelyekkel felfogását alátámasztaná, s amelyekkel az ellenvéleményt legyöngíthetné, nem sorakoztat fel. Pedig épen ezekre lennének kíváncsiak, mert hiszen én pontosan megjelölt és nézetem szerint teljesen világosan rendelkező törvényhelyre alapítottam véleményemet, s így az ellenérveléssel csak úgy engedhetem magam meggyőzni, ha ez az ellenérvelés szintén hasonló nyomós és tekintélyes argumentumokra támaszkodhatik.

A nagyrabecsült cikkiró, kedves atyai barátom nem azt írja, hogy nem fogadja el véleményemet, hanem csak azt, hogy százszázalékban nem fogadja el és csak kivételesen tartja lehetségesnek az utóöröklési joggal terhelt vagyonnak rendes örökösödési eljárás útján történő letárgyalását és átadását. Eltekintve attól, hogy a cikkiró nem jelöli meg közelebbről, hogy hány százalék erejéig és milyen kérdésekben ad nekem mégis igazat, s azt sem jelöli meg elvi alapon, hogy melyek azok a kivételes esetek, amikor mégis csak tárgyalni kell az elhunyt örökös hagyatékaként az utóöröklési joggal terhelt vagyont is, a törvény magyarázatának ezt a módját kénytelen vagyok általában kissé túlzottan egyéltűnek tekinteni, mert önkényesen különböztet, holott a törvény nem tesz semmiféle megkülönböztetést.

Ubi lex non distingvit, nec nobis est distingvere!

En ismételtelen csak az 1894 : XVI. t.-c. 79. §-ának 4. bekezdésére hivatkozom, amely félreérthetetlenül és minden különböztetés, minden feltétel és fenntartás nélkül parancsolóan rendeli, hogy utóöröklési jog érvényesülése esetében az előörökösnek utóöröklési joggal terhelt vagyónát, az előörökös hagyatékára vonatkozó örökösödési eljárás során, az örökösödési eljárásról szóló törvény megfelelő alkalmazásával kell átadni az utóörökös-

nek. Ezt pedig másként érteni nem lehet, mint csak úgy, hogy az utóöröklési joggal terhelt vagyona nézve is a törvényben általánosan megszabott eljárást le kell folytatni, vagyis az ilyen vagyont is leltározni és tárgyalni kell, s arra nézve is átadó végzést kell hozni. A leltározott és tárgyalás alá vont hagyatéki vagyon után pedig a közjegyzőnek a díjrendelet 1. §-a értelmében díjatalány is okvetlenül jár.

Alá kell még egyszer húznom: a törvény kifejezetten rendeli, hogy az utóöröklési joggal terhelt vagyont is „át kell adni“ az utóörökösnak, tehát szabályszerű átadó végzést kell hozni, ennek a végzésnek tartalmaznia kell tehát mindazt, amit a törvény az átadó végzésre nézve előír. Meg kell tehát benne állapítani, a hagyaték állagát, az öröklési kapcsolatban álló személyeket, s tartalmaznia kell ennek az átadó végzésnek az öröklési (utóöröklési) jog szabályozását, s a telekkönyvi hatósághoz szóló megkeresést. Mivel mindezt tartalmaznia kell, s mindezt csak szabályszerű tárgyalás alapján lehet belefoglalni, azért nem lehet alkalmazni azt a brevimanu eljárást, amelyet a eikkiró alkalmazhatni vél, amelynek alkalmazását azonban a törvény nem ismeri.

Egyebekben: béke velünk!

Közlemények.

Kinevezések. A m. kir. Igazságügyminiszter *Belcsák* László dr. budapesti kir. közjegyzőhelyettesét *Losonera*, *Csaplár* Vilmos dr. kispesti kir. közjegyzőhelyettesét és *Pozsogár* Rezső dr. letenyei ügyvédet Nagykanizsára, *Stefanics* József dr. mezőkövesdi ügyvédet Szirákra kir. közjegyzőkké nevezte ki.

Athelyezések. A m. kir. Igazságügyminiszter *Szirák* László dr. derecskei kir. közjegyzőt Pécsre, *Vitányi* Iván dr. abaujszántói kir. közjegyzőt Beregszászra, *Pálovich* István dr. vámosmikolai kir. közjegyzőt Orosházára saját kérelmükre áthelyezte. —

Tolmácsi kinevezés. A m. kir. Igazságügyminiszter *Ferencz* Lajos dr. sepsiszentgyörgyi kir. közjegyzőt az ugyanottani kir. törvényszék mellé a román nyelvre állandó tolmácsá nevezte ki. —

Kitüntetések. Magyarország kormányzója vitéz *Simon* Árpád dr. hajdúszoboszlói, néhai *Skultéty* Viktor dr. volt beregszászi, *Vajta* Ferenc dr. csepregi, *Vukovich* István dr. kassai kir. közjegyzőknek a Nemzetvédelmi Keresztet adományozta. —

Halálozás. *Hajnal* Bálint dr. sajszentpéteri kir. közjegyző, ny. tüzérszázados, a Nemzetvédelmi Kereszt tulajdonosa, Budapesten június 10-én elhunyt. 14 évi becsületes munkában eltöltött helyettesi működés után 1939 évben nevezték ki Sajszentpéterre kir. közjegyzővé, ahol korai elhalálozása

miatt mindössze 3 1/2 évig fejthetett ki közjegyzői tevékenységet. Elhalálásáról a kassai kamara külön gyászjelentést adott ki. —

A nyugdíjintézet ülése. A kir. közjegyzők és jelöltek nyugdíjintézetének intéző bizottsága június hó 11. napján Cholnoky Imre dr. elnök vezetése alatt ülést tartott, amelyen folyó ügyeket vettek tárgyalás alá. Az ülésen bejelentette az elnök, hogy Horváth Kamillo dr. budapesti kir. közjegyző a nyugdíjintézet részére segélyezési célokra 1.000 pengőt adományozott.

Az okirali illetékek újabb szabályozása. A. 3450/1943. M. E. számú rendeletnek — „az állandó összegű illetékek újabb megállapításáról és az illetékekre vonatkozó egyes jogszabályok kiegészítéséről és módosításáról“ — a közjegyzői gyakorlatot közvetlenül érintő rendelkezéseit az alábbiakban ismertetem megjegyezve, hogy az idő rövidsége s a helyszűke miatt nem térhettem ki a rendelet összes intézkedéseinek interpretálására:

Az állandó összegű illeték alá eső okirat első példányának első 3 P. illeték alá esik (1. §.), — az okirat első példányának második és többi 2 P., — valamint a második és többi példány minden 2 P., — a közjegyzői okirat hiteles kiadványait okirati illeték szempontjából az okirat második és többi példányának kell tekinteni, — *illetékük tehát 2 P.* (2. §.).

Az öröklési és az ajándékozási illeték alá eső vagyonátruházásról kiállított okirat — ide értve a végrendeletet is — első ívének illetéke 6 P., minden további 2 P. illeték alá esik. Egyéb vagyonátruházásról kiállított okirat első 2 P. illeték alá esik az átruházott tárgy értéke szerint 2.000 pengőig 2 P., 2.000 pengőn túl 3 P. illeték alá esik. Az ingatlanárverésről készült jegyzőkönyv ivenként ugyanilyen illeték alá esik és pedig az illetéket az első ív után annyiszor kell leróni, ahány vevő szerezte meg az árverési ingatlant. (3. §. 1., 2., 3. pont.). —

Az örökbefogadási szerződés: 1. ha az örökbefogadott idegen állampolgár és nagykorú 250 P., — 2. ha az örökbefogadott magyar állampolgár és nagykorú 50 P., 3. ha az örökbefogadott kiskorú, vagy ha az örökbefogadó és az örökbefogadott között az első unokatestvérségnél nem távolabbi rokonsági vagy elsőfoku sógorsági viszony van 5 P., — 4. ha az örökbefogadott kiskorú, házasságon kívül született, vagy szülőtlen árva, vagy hadiárva, továbbá, ha az örökbefogadott államsegélyben részesülő hadirokkant 50 fillér (5. §.) illeték alá esik. —

Közjegyző által kiállított bizonyítvány (tanusítvány) 3 P. (9. §. 6. pont).

Engedményi okirat legmagasabb illetéke: 50 P., egyébként engedményezés ellenértékének, — ha pedig az ellenérték az okiratból nem tűnik ki, — az engedményezett követelésnek 0.75 %. (11. §.). —

Hiteles fordítás illetéke ivenként: 3 P. (12. §.). —

Névalírás hitelesítés aláírásonként 2 P., cégelírás hitelesítés illetéke: 5 P. Jogügyletet tartalmazó okirat másolatának hitelestítése ivenként 3 P., egyéb okiraté ivenként 2 P. (13. §.). —

Meghatalmazás illetéke 2 P. 28. §. második bekezdés). —

Hagyatéktárgyalási jegyzőkönyv bélyege:

	100 pengőig	—50 P.
100 pengőn túl	500 „	—80 P.
500 „	2.500 „	1.50 P.
2.500 „	5.000 „	2.50 P.
5.000 „	20.000 „	3.50 P.
	minden megkezdett	
	5.000 pengő után	1.— P.
	de legfeljebb:	20.— P.

Jelzálogjog bejegyzése, valamint kitörlése iránti beadvány bélyege, aszerint, amint bejegyzendő vagy kitörlendő jog értéke:

	100 pengőt meg nem halad	—75 P.
100 pengőnél több, de	200 „	1.50 P.
200 „	500 „	2.50 P.
500 „	1.000 „	3.— P.
1.000 „	5.000 „	4.50 P.
5.000 „	10.000 „	7.50 P.
10.000 „	50.000 „	15.— P.
50.000 pengőnél több akkor		37.50 P.

A jelzálogjogtól különböző egyéb jog bejegyzése vagy kitörlése iránti beadvány bélyege; ha a bejegyzendő vagy kitörlendő jog értéke:

	100 pengőt meg nem halad	—75 P.
100 pengőnél több, de	200 „	1.50 P.
200 „	500 „	2.50 P.
500 „	1.000 „	3.— P.
1.000 „	5.000 „	4.50 P.
5.000 pengőnél több, akkor:		7.50 P.

Örökbefogadási szerződés kormányhatósági megerősítését kérő beadvány, ha az örökbefogadott nagykorú 5 P. illeték alá esik. (50. §. 8. pont). —

Közjegyző által a fegyelmi bíróság határozata ellen intézett fellebbezés 6 P. illeték alá esik. —

54. §. Az illetékköteles irat ivnagysága.

(1) Az ivenként járó illeték szempontjából bármely nagyságú papírlapot (papírdarabot) önálló ivnek kell tekinteni, még akkor is, ha azt más papírlappal (papírdarabbal) egybefűzik, kapcsolják vagy ragasztják.

(2) Ha az illetékköteles irat (okirat, beadvány, jegyzőkönyv, kiadvány, stb.) 1.250 négyszögcentiméteres ivnagyságot meghalad:

1. az első iv illetékét kétszeres összegben kell leróni; amennyiben az egyszeres illeték 3 pengőnél kevesebb; amennyiben pedig az egyszeres illeték 3 P. vagy 3 pengőnél több, azon felül külön 3 pengőt kell leróni;

2. az első példány második és többi ivnek, valamint a második és többi példány minden ivének illetékét kétszeres összegben kell leróni.

(3) A (2) bekezdés rendelkezései az üzleti könyvekre és könyvelési szabadványokra, valamint a közjegyzői könyvekre nem vonatkozik.

Az illetékeknek bélyeggel való lerovását az eddigi 50 pengő helyett a rendelet 100 pengőben állapítja meg. (55. §.).

Dr. Horváth István.

A magyar-szlovák hitelesítési egyezmény. Az Igazságügyi Közlöny idei 5. számában 40.002/1943. I. M. szám alatt közzétett tájékoztató közlés szerint a magyar és a szlovák kormány meghatalmazottai Budapesten, 1943. évi május hó 17-én hitelesítési egyezményt irtak alá, amely az okiratok kölcsönös használatát szabályozza Magyarország és Szlovákia között. Az egyezmény aláírása alkalmával a két kormány megállapodott abban is, hogy az egyezménynek és a hozzátartozó zárójegyzőkönyvnek rendelkezéseit *ideiglenesen már az aláírás napjától kezdve alkalmazni fogják.* Az egyezmény, valamint a hozzátartozó zárójegyzőkönyv fontosabb rendelkezései a következők: Az egyik szerződő fél bírói hatóságai és gyámhatóságai, valamint legfelsőbb vagy felsőbb közigazgatási hatóságai által felvett vagy kiállított és hivatalos pecséttel vagy hivatali bélyegzővel ellátott okiratoknak a másik szerződő fél területén való használatához hitelesítés, illetve diplomáciai vagy konzuli felülhitelesítés nem szükséges. A telekkönyvi hatóságok és a királyi ügyészségek, illetve Szlovákiában az államügyészségek is az előbb említett bírói és közigazgatási hatóságok közé tartoznak. Bírói hatóságok alatt továbbá a bíróságok elnökeit is érteni kell. Az előbb említett bírói hatóságok, gyámhatóságok, illetőleg közigazgatási hatóságok által kiállított okiratoknak tekintendők azok is, amelyeket az irányadó jogszabályok értelmében ezen hatóságok kezelő (segéd) hivatala vagy irodája vett fel, állított ki vagy hitelesített. *Közjegyző által felvett vagy kiállított és hivatalos pecséttel vagy hivatali bélyegzővel ellátott okiratokat nem szükséges hitelesítéssel, illetve diplomáciai vagy konzuli felülhitelesítéssel ellátni.* Bírósági hivatalok, a közjegyző vagy a belföldi jogszabályok alapján óvások felvételére jogosult más személy által felvett váltó és csekkóvások, ha azokat hivatalos pecséttel, vagy hivatali bélyegzővel látták el, hitelesítésre, illetve diplomáciai vagy konzuli felülhitelesítésre nem szorulnak. *Nem szorulnak további hitelesítésre, illetve diplomáciai vagy konzuli felülhitelesítésre azok az okiratok sem, amelyeket az előbb említett hatóságok valamelyike vagy közjegyző hitelesített és hivatalos pecséttel vagy hivatali bélyegzővel látott el.*

Az egyház magyar állampolgársága. A szerencsi járásbíró, mint telekkönyvi hatóság 5570/1941. szám alatt az alábbi végzést hozta:

„Tiszaluci Egyház kérelmezőnek Dr. Nagy Endre tiszaluci lakos elleni tulajdonjog bekebelezése iránti kérelmét feljegyzés mellett elutasítja, a tkvi hatóság, mert a 280.000/1941. F. M. sz. rendelet 6. §-a értelmében kérelmezők *magyar állampolgárságukra vonatkozó nyilatkozatot kérelmükhöz nem csatoltak.* Szerencs, 1941. évi november hó 5. napján. Dr. Polisz s.k. kir. jbíró.“

A magyar állampolgárságról rendelkező 1879. évi L. és az 1939. évi XIII. törvénycikk legszorgosabb átkutatása után sem találtuk semmi nyomát annak, hogy az állampolgársággal kapcsolatos rendelkezések a természetes személyeken kívül a jogi személyekre is vonatkoznának. Az állampolgárság nem igazolása miatt tehát a kérés — a bíróság tekintélyének csorbulása nélkül — aligha lett volna elutasítható. Viszont, ha más okból kellett volna azt elutasítani, úgy a végzésben erre kellett volna hivatkozni s nem kellett volna a bíróságot

nem kívánatos kritikai megjegyzéseknek kitenni. Megjegyezzük különben, hogy a kérelmező nem is az 1942. évi XV. törvénycikk rendelkezései által érintett egyház, hanem a *tiszaluci ref. egyház* volt. —

Közjegyző felelőssége a jegyzőtől készített leltár bélyegilletékért

E közlőny 1942. évfolyam 5. számában közöltük a közigazgatási bíróság 14.819/1940. P. számú ítéletét, amely szerint a hagyatéki ügyekben a község leltározó közege által felvett leltár illetékéért a kir. közjegyző még másod-sorban s azon az alapon sem tartozik felelősséggel, hogy nem vett fel hivatalos leletet a leltár hiányzó bélyegilletékéért. Az illeték kiszabási közegek azonban úgy látszik nem veszik maguknak a fáradságot, hogy a legfőbb illetékügyi hatóság, illetve bíróság döntéseiről tudomást szerezzenek. Így a kassai kir. adóhivatal Ok. 586/1941. számú fizetési meghagyásával a hagyatéki ügyben a községi jegyzőtől készített leltár 28 P. bélyeghiánya miatt a hagyatéki ügyben eljáró kir. közjegyzőre mindjárt 252 P, tehát majdnem tízszeres bírságot, illetve felemelt illetéket szabott ki. A kassai pénzügyigazgatóság a kir. közjegyző felelőssége következtében hozott 27.885/1941. számú végzésével az illetéket 28 P. egyszeres és 56 P. felemelt illetékre kegyesen leszállította. Ez ellen a végzés ellen a közjegyző a m. kir. közigazgatási bírósághoz adott be panaszt, amelynek alapján a közigazgatási bíróság 5064/1942. P. számú ítéletével a panaszos kir. közjegyzőt az illeték megfizetésének kötelezettsége alól felmentette. Az indokolás szerint a kir. közjegyzőket a bélyegben lerovandó illetékért az ill. szab. 90. §-ának a pontja, illetve az 1874:XXXV. t.-c. 172. §-a alapján első sorban terhelő felelősség csak az ő közreműködésükkel létrejött jogügyletekről kiállított okiratokra terjed ki. A hagyatéki ügyekben a községi jegyző által felvett leltár illetékéért tehát a kir. közjegyző — ilyen irányú jogszabály hiányában — azon az alapon sem tartozik felelősséggel, hogy a községi jegyző az ő intézkedése folytán leltároz. Mert az 1927:IV. t.-c. 6. §-ában adott jogkör alapján a kir. közjegyző „a leltározás iránt intézkedik.“ Ha tehát ez alapon az illetékes községi közeghez fordul leltározás végett, az neki törvényes jogkörben tett intézkedése, amely a nem általa felvett leltár illetékéért való felelősséget nem vonja maga után. A 14.819/1940. P. sz. ítéletet különben az Illetékügyi Közlöny joggyakorlati mellékletében is közölték. Ha tehát más szaklapot nem is, de saját szaklapjukat elolvashatnák az illetékkiszabási hatóságok.

Közjegyzőjelölti bejegyzések. A debreceni kir. közjegyzői kamara Zárug Lajos dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet 1943. II. 16. hatállyal vitéz Simon Árpád dr. hajdúszoboszlói, Vörös László dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet az eskü letételétől kezdődő hatállyal Jaczkovits István dr. munkácsi, Pótfay Rezső dr. jelöltet 1943. III. 1. hatállyal Horthy István dr. nyiregyházi és Aubermann Miklós dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet 1943. IV. 15. hatállyal Szotyori Nagy Sándor dr. kisvárdai kir. közjegyző irodájába bejegyezte.

A szerkesztőség kérelme. E közlőny április és május havi számaiban közzétettünk kérelmet a közlőny 1919. évet megelőző s nélkülözhető számainak egyrésztől saját, másrésztől pedig a m. kir. igazságügyminisztérium törvényelőkészítő osztálya céljaira a szerkesztőséghez leendő beküldése

tárgyában. Köszönettel igazoljuk, hogy e felhívás következtében Jaczkovits István dr. munkácsi kir. közjegyző 5 drb., Horthy István dr. nyiregyházi kir. közjegyző pedig 45 drb. régi közlőny számot küldött be. Tekintve, hogy mindezekből a hiányzó számok még nem pótolhatók, a szerkesztőség a kérést ezúttal is megismétli.

Végrendelet kutatás. Felkérem azon valószínűleg valamelyik budapesti kir. közjegyző urat, akinél letétben van néhai Deák István dr. nyug. kir. járásbíró végrendelete: hogy erről Tárczay Rezső dr. újpesti kir. közjegyző urat, vagy alólirottat sürgősen értesíteni szíveskedjék. Gödör István telekkönyvvezető, Barcs.

Állásközvetítések.

Közjegyző *helyettesnek* ajánlkozik egyelőre csak a nyári hónapokra őskeresztény gyakorló ügyvéd, volt kir. közjegyző jelölt. Cím: Ügyvédi iroda, Sepsiszentgyörgy, Gábor Áron-tér 5.

Szeptember elsejére budapesti irodában elhelyezést keres 7 évi gyakorlattal bíró *közjegyzőhelyettes*. Cím a kiadóban.

Kir. közjegyző *jelölti* állást vállalna Budapesten. I. u. dr. Tulajdonos Balatonarács, Csöppség villa. —

Gépirás és közjegyzői irodai gyakorlattal bíró férfi, vagy női munkatér keres azonnali belépésre vitéz Nyárády István dr. kir. közjegyző, Szarvas.

Rendeletek

1.000/1943. P. M. sz. Az állami pótdóról szóló 1943. évi 2.100 M. E. számú rendelet végrehajtása. (Bp. K. 105.).

28.000/1943. I. M. sz. Egyes bírósági iratok másolatának megrendelése. (Bp. K. 107.).

280/1943. B. M. sz. A légitámadások következtében megrongált épületek hatósági helyreállítása, a légitámadások folytán hajléktalanná vált személyek elhelyezése, továbbá a légitámadások következtében megsebesült személyek gyógykezelése és gyógyszerellátása. (Bp. K. 108.).

1.300/1943. P. M. sz. A légitámadásokkal kapcsolatos dologi kártalanítás és az ezzel összefüggő adóügyi rendelkezések. (Bp. K. 108.).

35.000/1943. I. M. sz. A légitámadással kapcsolatos kártalanítás (kártalanítási kölcsön) címén bírói letétbe nem helyezett összegek tekintetében a telekkönyvi hatóságnál követendő eljárás szabályozása. (Bp. K. 108.).

39.400/1943. I. M. sz. Katonai szolgálat idejének az egységes bírói és ügyvédi vizsgára bocsátásához szükséges joggyakorlat vagy jogtanári működés ideje szempontjából való figyelembevétele. (Bp. K. 122.).

Joggyakorlat.*

Magánjog

60. Az *irni és olvasni nem tudó örökhagyónak külön záradékkal ellátott írásbeli magánvégrendelete* érvénytelen, ha a záradékból hiányzik annak tanusítása, hogy az örökhagyó névalírása megfelelő személy által történt. (1876. XVI. t.-c. 6. §. és a 1998. sz. E. H.) (K. P. I, 364/1942.),

61. A házastársak szerzeményi közösséget akár egész vagyonukra, akár annak bármely részére szerződéssel megállapíthatnak még akkor is, ha a férj nemesrendűségénél és honorációról foglalkozásánál fogva a törvény alapján főszerző volt, vagy ha a férj halálakor a házastársak vagyonaiban a házasság egész tartama alatt szerzett vagyon elszámolásának eredményeként szerzeménynek minősülő vagyonszaporulat nem volt. (K. P. I. 264/1942.).

62. A 4420/1918. M. E. számú rendelet 1. §-ának alkalmazási körében állandósult bírói gyakorlat szerint *sem az egyes vételár részletek felvétele, sem pedig nyugtázása egymagában véve a hiányzó eladási-, elfogadói nyilatkozatot nem pótolhatja.* (K. P. V. 1020/1942.)

63. Az *elővásárlási jog* gyakorlása alakszerűséghez kötve nincs. Ha az elővásárlásra jogosult meghusítja, hogy az általa már gyakorolt elővásárlási jog következményei gyakorlatilag érvényesüljenek, a kötelezett eladóval szemben tett valamely újabb ajánlat esetén elővásárlási jogot újból nem gyakorolhat. Ily esetben az elővásárlási jogra vonatkozó telekkönyvi bejegyzések törlését az ellenérdekű fél bármikor jogszerűen szorgalmazhatja. (K. P. V. 977/1942.).

64. Az 1876. évi XVI. törvénycikk 5. §-ának rendelkezései a *végrendelet felolvasását* alaki kellékül nem szabják meg és a törvény nem kívánja meg alaki kellékül annak az okiraton való tanusítását sem, hogy a végrendelet záradékát felolvassák. (K. P. I. 1867/1942.).

65. A *magánvégrendelet szerkesztőjének alkalmazásában álló személyek a végrendeleti tanuskodásból nincsenek kizárva.* —

A házastárs, aki a másik házastárssal egyetértésben a vagyonukról mint egységes egészről végrendelkezett, lemondottnak tekintendő arról, hogy elhalt házastársának hagyatékával szemben akár külön vagyon megtérítése, akár közszerzemény címén igényt támaszthasson. (K. P. I. 1869/1942.).

* Ebben a rovatban közölt jogesetek közül azokat, amelyek a Budapesti székeli bíróságok állásfoglalásait tartalmazzák részben a közvetlenül rendelkezésünkre bocsátott határozatok, részben pedig a „Jogi Hírlap“, a „Magyar Jogi Szemle“ és „Gazdasági Jog“ című szaklapok alapján dolgozzuk fel és adjuk közre, az illetékjogi határozatokat pedig túlnyomó részben az „Illetékügyi Közlöny“ című szaklap közlései nyomán.